

KRONIKK

BARN OG VOLD: Barnehageansatte har daglig kontakt med barn og kan dermed lettere oppdage vold i familien. Hvorfor meldes det så sjelden fra?

Barns rett til beskyttelse

Åse Bratterud
Seniorforsker,
NTNU

Kari Emilsen
1. lektor, Dronning Mauds Minne
Høgskolen

HVA GJØR VI for andre barn som vi ser sliter med vanskelige ting?

«En enkeltperson som bryr seg kan være nok» fortalte blant andre Karita Bekkemellem og Morten Krogvold til *Dagbladet* sist helg. Hva med barnehageansatte sin rolle som «Den ene»? Barnehagen har daglig kontakt med barn og familier og er derfor i en viktig posisjon i forhold til å kunne oppdage om barn er utsatt for vold eller omsorgssvikt i familien. Likevel står barnehagene for kun tre prosent av bekymringsmeldingene til barneverntjenesten.

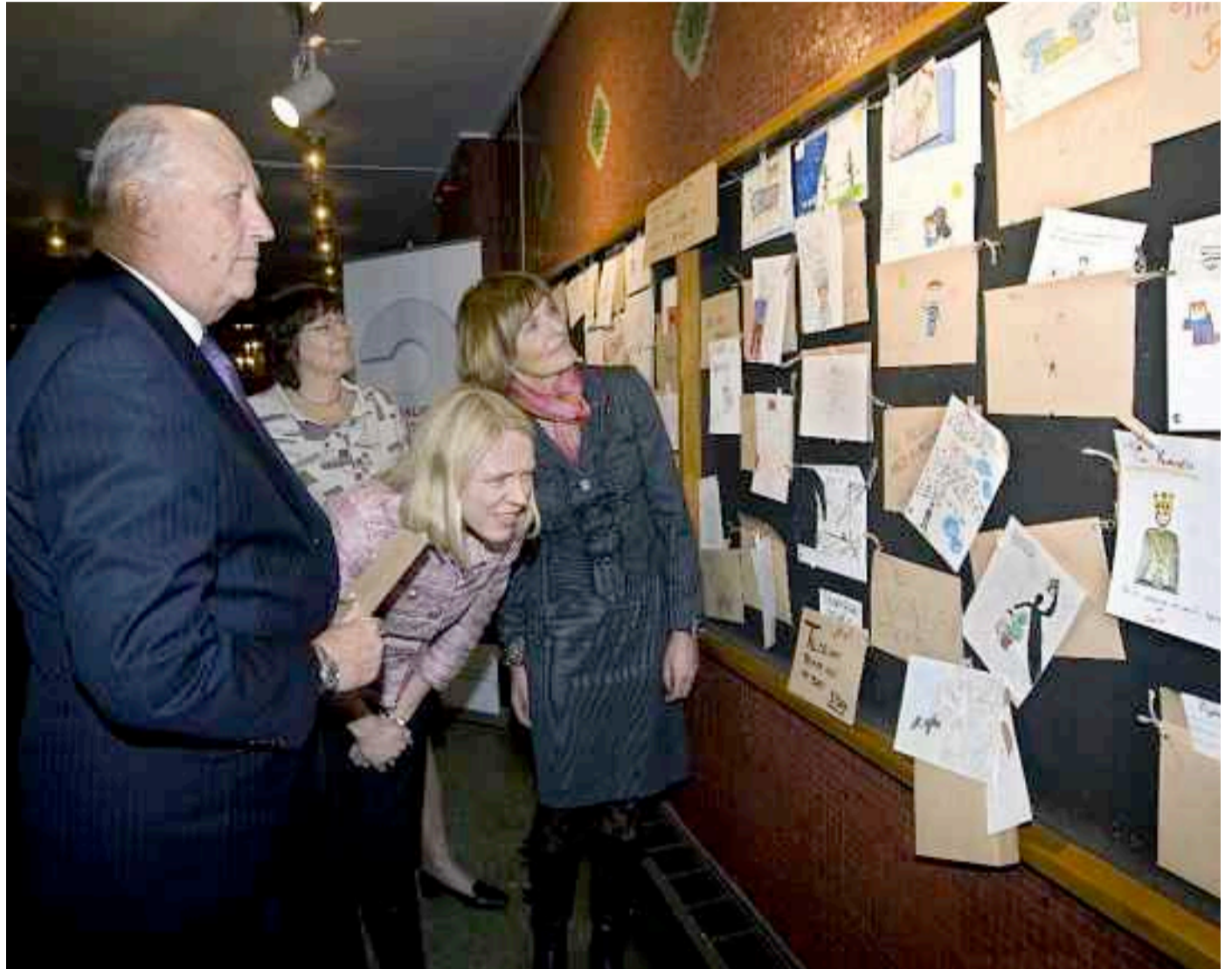
Hvorfor kommer det få meldinger fra barnehagen til barneverntjenesten?

Barneverntjenesten har som sin oppgave å ta vare på de mest utsatte barna. Den skal beskytte barn mot omsorgssvikt og motvirke at barn lider fysisk og psykisk overlast. Men for at barneverntjenesten skal bli klar over hvilke barn som trenger hjelp, må noen si ifra. Alle som jobber med barn har en plikt til å melde fra til barnverntjenesten dersom de er bekymret for om et barn utsettes for eller står i alvorlig fare for å utsettes for vold, seksuelle overgrep eller andre alvorlige krenkelser.

VOLD ER HANDLINGER rettet mot en annen person som skader, skremmer eller krenker (Per Isdal). Volden kan oppleves svært forskjellig for utøveren, den utsatte og eventuelle vitner til volden. Alle former for vold er skadelig for barn og de senere år har det vært et økt fokus på alvorlige traumer barn kan få ved også å være vitne til vold. Barnehagen har daglig kontakt med barn og familier og er derfor i en viktig posisjon, både i forhold til å kunne oppdage om barn er utsatt for vold i familien, og i forhold til å kunne følge opp og støtte barna i etterkant.

Med mål om å få svar på hvorfor barnehagene er så lite synlig i meldestatistikken til barnevernet, er nå Barnevernets utviklingscenter ved NTNU Samfunnsforskning og Dronning Mauds Minne Høgskole for førskolelærerutdanning i Trondheim – i samarbeid med Redd Barna – i gang med prosjektet «Små barns rett til beskyttelse.» I første fase av prosjektet kartlegges barnehageansatte i de tre fylkene i Midt-Norge om sin kunnskap om vold og overgrep mot små barn og barnehagenes samarbeid med barneverntjenestene i kommunene. Resultatene fra kartleggingen skal legge grunnlag for utvikling av målrettede tiltak som kan bidra til å fange opp og gi hjelp til utsatte barn tidlig.

DE FORELØPIGE resultatene fra denne undersøkelsen viser at årsakene til at så liten andel av barnehagene registreres i statistikken over bekymringsmeldinger til barneverntjenesten, varierer mye og er sammensatte. Noen barnehager har få bekymringer

BARNAS KONGE: Kong Harald, generalsekretær i Redd Barna, Gro Brækken (th), barne- og likestillingsminister Anniken Huitfeldt (bøyer seg ned) og avdelingsleder i Redd Barna, Marianne Borgen (bak) ser på en utstilling på Gimle kino i Oslo. Utstillingen er laget av 6. og 7. klassinger og består av brev til kong Harald som handler om vold mot barn. Foto: Bjørn Sigurdson/Scanpix

knyttet til barnas omsorgssituasjon, noen opplever ofte å være bekymret for barn, noen barnehager har et svært godt samarbeid med barneverntjenesten i sin kommune, andre har vanskelige samarbeidsforhold. Noen barnehager har svært mye kompetanse om vold, overgrep og andre krenkelser mot barn, mens andre kan lite om dette temaet. Det er store variasjoner, men alle ønsker å gjøre det de mener er til barnets beste.

BARNEHAGEANSATTE HAR generelt mye kunnskap og erfaring i å tolke om et barn har det bra eller ikke. Svært mange barnehageansatte har opplevd å være bekymret for et barns omsorgssituasjon og mange har også meldt denne bekymringen videre til barneverntjenesten. Men det er ofte ikke manglende kompetanse som avgjør om barnehagene melder sin bekymring eller ikke, men hva som skjer når de melder fra.

Mange barnehager opplever at de sitter alene igjen med ansvaret for hva de setter i gang rundt barnet i forbindelse med en bekymringsmelding til barneverntjenesten. Barnehagene kan oppleve at barnevernet bruker mye tid på å komme i posisjon over-

for foreldrene, og at dette går på bekostning av barnet. Hvis barnehagene har erfart at barneverntjenesten trekker seg fordi saken ikke var alvorlig nok til å gripe inn, kan situasjonen bli mer vanskelig for barnet og for samarbeidet mellom foreldre og barnehage. Barnehageansatte kan derfor velge å vente med å melde en bekymring til barnevernet til omsorgssvikten blir mer synlig, lettere å påvise og dessverre mer alvorlig. Barnehageansatte kan komme til å tolke det som barnets beste å la være å melde fra om sin bekymring og selv sette i gang kompensierende tiltak i barnehagen.

DET SOM DA skjer er at barnehagene underreporterer sin bekymring, barneverntjenesten blir ikke klar over omfanget av problemene og barna får ikke hjelp fra barneverntjenesten tidlig nok. Dette er alvorlig både på kort og lang sikt. Å vokse opp med vold, eller å leve med vold som voksen, får alvorlige helsemessige konsekvenser. Omfanget av vold og omsorgssvikt i nære relasjoner, er i dag så omfattende at WHO definerer vold som et folkehelseproblem. 25 prosent av alle barn har opplevd

minst ett tilfelle av fysisk vold fra en av foreldrene. Dette til tross for økt fokus på barns rettigheter i forhold til omsorg og beskyttelse. I FNs konvensjon om barns rettigheter, artikkel 19, står det at «Barn har rett på beskyttelse mot alle former for fysisk eller mental vold, skade eller misbruk, vanskjøtsel eller forsømmelser, mishandling eller utnyttning – herunder seksuelt misbruk.»

ALLE SOM OMGÅS BARN DAGLIG har mulighet til å se om de trenger ekstra beskyttelse mot vold og andre krenkelser. «Vennligst forstyr – du ser det ikke før du tror det» er Redd Barnas slagord i sin landsomfattende kampanje mot vold og overgrep mot barn. I den forbindelse har det vært premiere på Anita Killi sin film «Sinnemann» hvor både kongen, barneministeren og barneombudet deltok. Barnehagene har også mottatt workshopmaterieell som hjelp til å utvikle beredskap ved bekymring for voldsutsatte barn. Kongen inviterte voldsutsatte barn til slottet for å høre deres historier.

Kongen så og trodde på det barna fortalte. Det er en konge verdig!

« 25 prosent av alle barn har opplevd minst ett tilfelle av fysisk vold fra en av foreldrene.

DEBATT I DAGBLADET
Send til debatt@dagbladet.no
eller kronikk@dagbladet.no
Tlf: 24 00 10 00

Debattredaktør: **Simen Ekern.**

Redaksjon: **Marte Michelet** (i permisjon), **Stian Bromark** (kronikk@dagbladet.no) og **Astrid S. Dypvik** (debatt@dagbladet.no).

HOVEDINNLEGG: 5000 tegn inkl. mellomrom. KRONIKK: 7000 tegn inkl. mellomrom. INNLEGG: 2000 tegn inkl. mellomrom.

REPLIKK/KORTINNLEGG: 700 tegn inkl. mellomrom. Vennligst legg ved portrettfoto. Mer informasjon om hvordan du får innlegg publisert hos oss finner du på dagbladet.no/debatt. Dagbladet tar ikke inn innlegg som er tilbudt flere publikasjoner. Vi tar dessverre bare imot innlegg i elektronisk form.